

Høring - Forslag til endring av forskrift om kontrollområder for å forebygge, begrense og bekjempe pærebrann

Status

Innsendt til Mattilsynet

Innsendt og bekreftet av instansen via: ole.auten@norbi.no

Innsendt av

Ole Auten

Innsendt dato

26. mars 2025

På vegne av

Norges Birøkerlag

Målgruppe

Virksomhet (Privat)

Stilling

Seniorrådgiver/ organisasjonsmedarbeider

✓ Jeg bekrefter at denne uttalelsen er på vegne av hele oppgitte virksomhet.

Avsender

Mattilsynet, seksjon planter og innsatsvarer

1. Hovedinnholdet i høringen

Mattilsynet sender forslag til endring i forskrift 8. januar 2020 nr. 51 om kontrollområder for å forebygge, begrense og bekjempe pærebrann (*Erwinia amylovora*) på høring.

Forslaget innebærer endringer i kontrollområdene for pærebrann, gjeldende for kommunene **Bamble, Kragerø, Skien, Porsgrunn og Haram**.

2. Bakgrunn for forslaget

Pærebrann er en alvorlig plantesykdom i eple- og pæredyrking, forårsaket av bakterien *Erwinia amylovora*. En rekke andre planteslag i rosefamilien er også vertplanter. Skadegjøreren er regulert i forskrift om planter og tiltak mot planteskadegjørere (plantehelseforskriften). Sykdommen ble første gang funnet i Norge i 1986 og er nå etablert i ytre kyststrøk fra Telemark til Møre.

Mattilsynet fastsatte den 8. januar 2020 en ny forskrift om tiltak mot pærebrann ([forskrift om kontrollområder for å forebygge, begrense og bekjempe pærebrann \(*Erwinia amylovora*\)](#)), heretter betegnet som «pærebrannforskriften». Formålet med denne forskriften er å forebygge, begrense og bekjempe spredning av plantesykdommen. De kommunene som er berørt av tiltak mot pærebrann har vært plassert i sonene pærebrannsonen, bekjempelsessonen og forebyggende sone, der de deler av landet der pærebrann forekommer inngår i en av de to første, mens spesielt risikoutsatte områder inngår i forebyggende sone. Bekjempelsen av pærebrann har i hovedsak vært gjennomført i områder i bekjempelsessonen, mens det i forebyggende sone drives forebyggende rydding av de mest mottakelige vertplantene for pærebrann, særlig bulkemispel. I pærebrannsonene anses sykdommen som etablert og ikke mulig å utrydde. Soneinndelingen i forskriften har vært endret flere ganger som følge av funn av pærebrann i nye områder og ble sist endret 21. juni 2024.

Gjennom Aksjon pærebrann gjennomfører Mattilsynet i samarbeid med NIBIO årlig kartlegging og bekjemping av pærebrann. I 2024 ble sykdommen påvist for første gang i Telemark fylke, i kommunene Kragerø og Porsgrunn. Også i de foregående årene er det funnet pærebrannsmitte i flere nye områder, og det kjente utbredelsesområdet for sykdommen har dermed økt betydelig. Avdekking av funn i stadig nye områder de siste årene indikerer samtidig at vi ikke har full oversikt over utbredelsen av pærebrann.

På bakgrunn av at ressursene Mattilsynet disponerer til kartleggings- og bekjempingsarbeidet for pærebrann er svært begrenset i forhold til utbredelsesområdet, planlegger Mattilsynet det kommende året å prioritere kartleggingsarbeidet, samt enkelte tiltak for å forebygge innsmitte til de viktigste fruktområdene som ligger nær den kjente smittefronten. Mattilsynet ønsker å endre pærebrannforskriften i samsvar med den nye kunnskapen om utbredelsen av sykdommen.

3. Innholdet i forskriftsutkastet

Vi foreslår følgende endringer i [§ 3 Opprettelse av kontrollområder](#):

Kommunene **Kragerø og Porsgrunn**, der pærebrann er påvist første gang i 2024, flyttes fra forebyggende sone til pærebrannsonen.

Dette er kommuner med liten eller ingen eple- og pæreproduksjon, og bulkemispel, som er lett mottakelig for

pærebrann, finnes vidt utbredt. Sett på bakgrunn av de samlede ressursene som Mattilsynet har tilgjengelig for kontroll av pærebrann vurderer vi det derfor ikke som hensiktsmessig å prioritere å starte bekjemping av sykdommen i disse områdene.

Kommunene **Bamble og Skien** flyttes også fra forebyggende sone til pærebrannsonen.

Pærebrann er så langt ikke påvist i disse kommunene, men nærheten til kjent smittepåvisning kombinert med utbredelse av bulkemispel, medfører et stort smittepress. I tillegg vurderer vi at det er en betydelig risiko for at det kan være hittil uavdekket smitte i disse områdene. Kommunene har liten eller ingen eple- og pæreproduksjon, og bulkemispel, som er lett mottakelig for pærebrann, finnes vidt utbredt.

Haram kommune settes inn i pærebrannsonen.

Dette er bare en teknisk endring, som følge av at Haram ble skilt ut igjen som egen kommune 1. januar 2024, etter å ha vært en del av Ålesund kommune i perioden 2020 til 2024. Smittesituasjonen i Haram er ikke endret. Pærebrann ble første gang påvist i områder tilhørende Haram kommune i 2011, og regnes i dag som etablert her.

Kommentarer til forslagene til endringer i kontrollområder

Ikke svart

4. Konsekvenser

Eple- og pæreproduksjon

Pærebrannsmitte vil ikke bli bekjempet av det offentlige i de områdene som innlemmes i pærebrannsonen, og det vil heller ikke lenger være restriksjoner på flytting av bier inn fra andre smitta områder. Dette vil kunne øke smittepresset mot dyrking av eple og pære i disse områdene og øke behovet for at produsenter og hageeiere selv treffer forebyggende tiltak, som å bidra til rydding av bulkemispel, som kan utgjøre et viktig smittereservoar, i og rundt eiendommene. Av de berørte kommunene har ingen av disse årsproduksjon over 20 tonn i kommersiell eple/pæredyrking.

Restriksjoner på flytting av bier fra områder med kjent pærebrannsmitte (kommunene Kragerø og Porsgrunn) og områder med stor risiko for å være smittet (kommunene Bamble og Skien) vil beskytte fruktproduksjonen i indre Telemark mot innsmitte.

Birøkt

Pærebrannforskriften setter begrensninger på flytting av bier ut av områdene som tilhører pærebrannsonen og bekjempelsessonen i perioden 1. mai til 10. oktober. Begrensningene gjelder også flytting fra områder i pærebrannsonen til bekjempelsessonen. Bifolk, parebifolk, skaksvermer og bidronninger med følgebier er unntatt dersom de har stått innesperret i 48 timer. Forskriftsendringen innebærer at disse restriksjonen også vil gjelde birøkt i kommunene Bamble, Kragerø, Porsgrunn og Skien. Mattilsynet vil fortsatt kunne gi tillatelser til flytting som ikke representerer fare for spredning av pærebrann.

Administrative konsekvenser

Endringen kan medføre noe merarbeid for Mattilsynet med å behandle søknader om unntak for flytteforbudet for bier knyttet til birøkt i kommunene Bamble, Kragerø, Porsgrunn og Skien. Det forventes ikke at dette vil ha noe betydelig omfang.

5. Høringssvar

Høringsfrist: 26. mars 2025

Alle høringssvar vil bli offentliggjort.

Hverken eller

Generell kommentar

Norges Birøkerlag tar endringene til orientering. Det er beklagelig at spredningen av pærebrannsmitte får konsekvenser for birøkt i områder som tidligere ikke har vært berørt, samtidig er det vanskelig å peke på hvor store konsekvensene vil bli. Endringen vil også medføre ulike følger for den enkelte birøkter, avhengig av hvor man normalt har flyttet biene tidligere. Det er derfor ikke mulig å anslå om de samlede konsekvensene vil føre til betydelige ulemper for de som er berørt.

Med hilsen

Line Ruden
seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent